

N:o 6.

Ank. till Riksd. Kansli d. 27 Febr. 1867, kl. 1 e. m.

Andra Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 1) Utlåtande N:o 3, rörande väckt förslag om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t, angående användande af en del utaf de vid elementarläroverken nu utgående skolafgifter till bildande af en fond för läroverkens utvidgning.

Uti motion, som till Utskottet blifvit hänvisad, har Herr *Hollander, A. G.*, föreslagit:

“1:o att af nu terminligen utgående skolafgift å 4 R:dr 50 öre till undervisnings-materielen 2 R:dr 50 öre måtte öfverflyttas till läroverkens byggnadsfond, för att vid hvarje läroverk bilda en gemensam byggnads- och löningsfond, och genom förökandet af dessa fonders samt stiftets allmänna byggnadskassas medel bereda tillgångar för bekostandet af samtliga läroverkens inom hvarje stift underhåll och utvidgning till lokal och lärarepersonal;“ men

alldenstund en så beskaffad statsekonomisk grundsats som den, hvilken af motionären blifvit förordad, numera väl näppeligen torde vara rådligt att tillämpa och vidare de ifrågavarande kassornas tillgångar icke kunna anses vara större än för den närvarande eller närmast förestående tiden är behöfligt, får Utskottet vördsam samt föreslå,

att denna del af motionen ej må till någon Riksdagens åtgärd föranleda;

“2:o att till vinnande af en säkrare norm för bedömande af en persons förmåga att utgöra ifrågavarande skolafgift, än den ofta otillräckliga personliga känndomen härom hos läroverks-kollegii ledamöter, måtte stadgas, att den, som icke vore taxerad till ett bevillningsbelopp, motsvarande 1,800 R:dr årlig inkomst, egde att, genom företeende af debetsedel eller annat giltigt bevis, vinna befrielse från samma afgift;“ men

alldenstund bevillningsbeloppet i rätt många fall torde vara en ganska osäker utgångspunkt för bedömandet af föräldrars förmåga att erlagga skolafgift, enär en årlig inkomst af t. ex. 1,800 R:dr för en familj och på en ort kan bereda en
temligen

temligen god bergning, under det att samma inkomst för en annan familj och å en annan ort är alldeles otillräcklig, anser Utskottet,

att denna punkt icke bör af Kammarerna bifallas;

“3:o att då antalet lärjungar vid ett läroverk öfverstiger det, som är förenligt med lokalens utrymme och behörigt afseende å sundhet samt de för läroverket tillgängliga lärarekrafter, rektorn må ega att med efori begifvande antingen afvisa tills vidare de inträdessökande, eller endast lemna inträde åt stadens och närmaste orts ungdom samt hänvisa dem från aflägsnare ort till annat läroverk, som eger utrymme för flera lärjungars emottagande; samt att vid väckt fråga om fullständigt läroverks utvidgning till lokal och lärarepersonal äfven måtte tillses, huruvida icke utvidgningen lämpligare och till mera gagn för allmänheten må ske vid dittills icke fullständigt läroverk inom orten, än vid det redan fullständiga genom styckandet af dettas klasser;“

hvad nu förra delen af denna punkt vidkommer, så

alldenstund nu gällande Kongl. Skolstadgas 125 § i sina föreskrifter, att hvarje lärohus bör fullkomligt motsvara sitt ändamål, att lärorummen böra vara tillräckliga till antal och rymlighet, ljusa, glada, luftiga och för öfrigt anordnade med sorgfälligt afseende på lärjungarnes helsa, innehåller tillräcklig anvisning för rektor att icke vid läroverket emottaga flera lärjungar än som utan men för deras helsa och välbefinnande kunna i lärohuset eller annan lämplig lokal inrymmas, anser Utskottet all vidare reglementering härutinnan obehöflig;

i afseende på sednare delen af samma punkt, rörande läroverks utvidgning, så

alldenstund i hvarje särskildt fall frågan härom måste bero på hvad vederbörande myndigheter föreslå och Riksdagen i sista hand beviljar, anser Utskottet mindre lämpligt, att i förväg några allmänna grundsatser rörande detta ämne af Riksdagen uttalas; hvarföre Utskottet på nu anförda grunder föreslår,

att ej heller denna punkt må till någon åtgärd af Riksdagen föranleda;

“4:o att skolafgift till byggnads- och löningsfond hädanefter äfven måtte erläggas af bemedlade lärjungar vid statspedagogierna.“

Alldenstund behöfvet af förbättrad skolmateriel och ändamålsenliga lärohus icke kan antagas vara mindre för handen vid pedagogierna än vid elementarläroverken, anser Utskottet, att ifrågavarande fjerde punkt, utan afseende på dess sammanhang med första punkten, i och för sig bör bifallas och får derföre vördsammast föreslå, att Riksdagen måtte besluta

att genom underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla om utfärdandet af en författning, genom hvilken lärjungarne vid stadspedagogierna åläggas att efter samma grunder, som för elementarläroverkens lärjungar äro stadgade, betala inskrifnings- och terminsafgifter.

Stockholm den 25 Februari 1867.

På Utskottets vägnar:

A. H. Fock,

Utskottets Ordförande.